

הצעות לפעילות בכיתה סביב הספר:

צפוף בבית

כתב: אפריים סידון, אייר: דני קרמן

מורים יקרים,

צפוף בבית" הוא סיפור עממי שמתרחש בעיירה היהודית של פעם. המסר של הסיפור מועבר בהומור, ללא הטפת מוסר ישירה. הסיפור המשעשע על העז, כמו מעשיות הומוריסטיות נוספות במורשת היהודית, מזכיר לנו ששיעורים חשובים רבים בחיים אפשר ללמוד בחיוך!

הסיפור מכיר לקוראים הצעירים את אחת הדוגמאות הידועות לפולקלור יהודי ומלמד את מקורו של הביטוי "להוציא את העז". פירוש הביטוי הוא יצירת תחושת רווחה באמצעות היפטרות מדבר מיותר.

רעיונות לשילוב הספר בכיתה

מתבוננים באיורים:

האיורים מלאים פרטים הממחישים את העומס וההמולה בבית. אפשר לבקש מהתלמידים לדפדף בספר ולחפש בכל עמוד- מה לא נמצא במקומו? מה מצחיק בבית הזה? עקבו אחרי הבעות הפנים של שמעון ומשפחתו לאורך הספר. מה גורם להם לחייך בסופו? אפשר להציע לתלמידים לשים לב גם לפנים של החברים לכיתה, האם גם הם משתנים עם התקדמות העלילה?

זה אותו הבית:

גודלו של הבית לא באמת השתנה בסוף הסיפור, אלא הפרספקטיבה שדרכה בני המשפחה מסתכלים בו. בקשו מהילדים להשוות בין מראה הבית בתחילת הספר לסופו, מה דומה ומה שונה בין שתי

המשך בעמוד הבא <>

התמונות? האם אנחנו רואים את אותם החפצים? האם חלק מהחפצים מוסתרים על ידי חפצים אחרים? כדאי לשתף את המורה לאמנות ולעסוק באמנים שציירו תמונות עם דגש על פרספקטיבה. ניתן להציע לתלמידים **לצייר את אותו החפץ מזוויות ראייה שונות**.

"איזהו העשיר? השמח בחלקו":

העצתו המוזרה של הרב להוסיף תרנגולות, פרה ועז לבית הקטן עוזרת לבני המשפחה להבין שיעור חשוב בהערכה ובהכרה של מה שיש להם. כדאי לשוחח עם התלמידים על עושר ושמחה ועל ההבדל בין עושר רוחני לעושר חומרי. מה משמח אותנו? על פי אילו מדדים אנחנו מודדים עושר? בקשו מהילדים לשתף בסיפורים אישיים על מקרים בהם התייחסו לדבר באופן אחד, ולאחר מכן שינו את דעתם לגביו. מה גרם להם לשנות את דעתם לגבי אותו הדבר עצמו? דוגמאות מחיי הכיתה ומן המשפחה לשיתוף פעולה ולאחריות משותפת.

הצעות לפעילות בכיתה

להוציא את העז:

כדאי להסביר לתלמידים את פשר הביטוי ולהעלות יחד דוגמאות ל"הוצאת עיזים" ולהעלות יחד דוגמאות מחיינו. אפשר לחשוב יחד על "עיזים" שמפריעים בשגרת הכיתה שלכם **ולהציע פתרונות** כדי "להוציא" או "לשחרר" אותן. **אילו עוד ביטויים העוסקים בבעלי חיים אתם מכירים?** זוהי הזדמנות להעשיר את שפת הילדים בביטויים ציוריים נוספים מהשפה העברית.

איזה רעש:

הבית של שמעון אינו רק צפוף, הוא גם רועש. לעיתים קרובות גם הכיתה הופכת צפופה ורועשת. כדאי לחשוב על הילדים השונים בכיתה. **האם יש בכיתה ילדים או מורים הרגישים במיוחד לרעש או צפיפות?** העיסוק בסיפור יכול לסייע לאותם ילדים הרגישים יותר, ולהעלות את המודעות שלהם לסביבה ושל הסביבה אליהם - בחיפוש משותף אחר דרכים שעשויות להקל על הרגישויות שלהם.

המשך בעמוד הבא <<

ממחיזים את הספר:

הסיפור "צפוף בבית" מכיל דמויות רבות, מזמין מאוד להמחזה. בקשו מהילדים להביא לכיתה תלבושות ואביזרים מתוך הסיפור והציגו אותו יחד. אפשר לצלם ולשלוח תמונות להורים.

כאן בונים:

בקשו מקבוצות ילדים להכין דגם של הבית בסיפור, מחומרים שונים.

עצה שלנו:

שמעון ואישתו פונים לרבי לקבל עצה. למי אנחנו פונים להתייעץ? למי אנו פונים עם תלונות? מי עוזר לנו לפתור בעיות? האם אנחנו אוהבים יותר ליעץ או להתייעץ? האם אנחנו מקבלים כל עצה שנותנים לנו? האם פעם גם אנחנו קיבלנו עצה מוזרה, או בלתי צפויה, שהוכיחה את עצמה? אפשר ליצור רשימה כיתתית של אנשים ה"מומחים" לנושא מסוים. למי כדאי לפנות כשעולה שאלה בנושא כזה או אחר, ולהסתייע בה כשצריך. הרשימה תלך ותגדל עם הזמן, ותעודד שיתוף והתייעצות.

סיפור מדור לדור:

בחיבור לנושא השנתי: "שומרים על האחדות, שומרים על הייחודיות".

"צפוף בבית" הוא סיפור עממי שעבר מפה לאוזן, בתוך המשפחה. גם בקהילה שלכם, הכיתה, וודאי מתחבאים סיפורים מיוחדים כאלה. בקשו מהילדים לשאול את הוריהם: **אילו סיפורים, משלים או אמרות מיוחדות אתם זוכרים מילדותכם?** כדאי להזמין את ההורים לפעילות משותפת, בה ישתפו את התלמידים בסיפורים או משלים ששמעו בילדותם מהוריהם. כדאי לאסוף ולכתוב את הסיפורים או האמרות מהילדים בספר מיוחד בו לצד כל סיפור, יופיע ציור או תמונה. תבנית להורדה של ספר קהילתי לעיצוב, ועוד רעיונות להשראה, תכלו למצוא במיזם לרגל עשור לספריית פיג'מה: [הסיפור שלי הסיפור של כולנו](#).

מאחלים לכם קריאה נעימה ושיחה מהנה!